

Huvide konfliktist ja korrupsioonist tervishoius

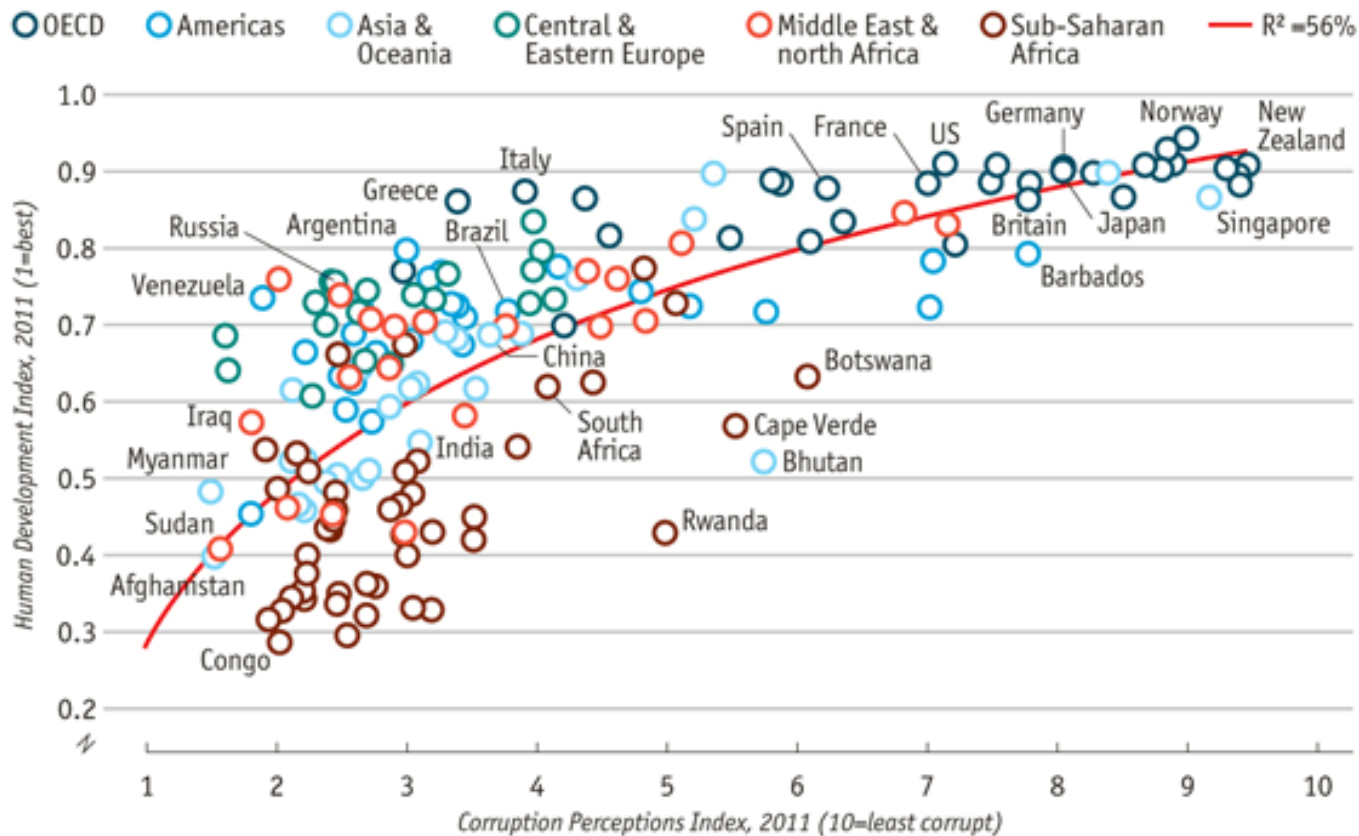
Urmas Siigur
Kliinikum

Üks tont käib ringi mööda Euroopat

Corruption and human development

Sources: Transparency International; UN Human Development Report

Huvide konfliktist korrupsioonini

- „Huvide konflikt on ametiisiku ametikohustuste ja erahuvide vastuolu, kus erahuvid võivad mõjutada ametikohustuste täitmist. Ametiisikul või tema lähedasel on isiklik huvi otsuses või toimingus, mida ta ise peab tegema või mida ta saab mõjutada“
- Korrupsioon (ladina *corruptio*, 'rikutus, moraalne laostumus') on ametiseisundi kuritarvitamine omakasu eesmärgil. („Kõlberüüste“, Jaan Tõnisson)

Huvide konfliktid ja korrupsioon tervishoius

Universaalsed.

Spetsiifilisemad. Neist peamiselt räägin

Tervishoiuspetsiifilised huvide konfliktid

CONFLICT OF INTEREST IN MEDICAL RESEARCH, EDUCATION, AND PRACTICE

Bernard Lo and Marilyn J. Field, *Editors*
Committee on Conflict of Interest in
Medical Research, Education, and Practice
Board on Health Sciences Policy

INSTITUTE OF MEDICINE
OF THE NATIONAL ACADEMIES

THE NATIONAL ACADEMIES PRESS
Washington, D.C.
www.nap.edu

A conflict of interest is a set of circumstances that creates a risk that professional judgment or actions regarding a primary interest will be unduly influenced by a secondary interest.

Huvide konflikt on asjaolude kogum, mis tekitab ohu, et professionaalne otsus või tegevus esmase huvi (patsiendi) suhtes saab ülemääraselt mõjutatud teisest, (arsti) huvist

---

Urmas Siigur 2017

Cleveland Clinic

Urmas Siigur 2017

Commitment of Our Physicians

- *Cleveland Clinic maintains comprehensive **conflict of interest policies** and procedures for staff physicians and other employees that are designed to ensure that all potential conflicts are clearly visible, promptly considered and properly addressed by Cleveland Clinic officials. Our policies require our staff physicians to **regularly disclose and update interests that may pose a conflict.***

Neid **conflict of interest** poliitikaid on seitse:

- Policy I – Conflicts of Commitment
- Policy II – Conflicts of Interest in Business Affairs and in General
- Policy III – Conflicts of Interest in Research
- Policy IV – Institutional Conflicts of Interest in Research
- Policy V – Consulting and Other Services by the Professional Staff
- Policy VI - Conflicts of Interest in the Practice of Medicine
- Policy VII - Conflicts of Interest in Education

I - Pühendumuse konflikt

- Ebaproportsionaalne tasu „mittepõhitegevuse“ eest. Kui honorarid või konsultatsioonitasud välistelt institutsioonidelt agregeerituna ületavad kehtestatud lävendi, on tegu potentsiaalse HK-ga
- Aja konflikt. Kui pühendumus välistele tegevustele, olgu erialastele või mitte, ületavad töötaja võime panustada tasemel, mida oodatakse ta kolleegidelt, on tegu potentsiaalse HK-ga
- Äri- või missioonipühendumuse konflikt. Töötajad ei või tegelda konsultatsiooni või teiste väliste tegevustega, mis võistlevad või on vastuolus tööandja äri- või missiooni huvidega. Samuti ei või nad avalikustada tööandja omandiõigusega informatsiooni.
- Ressursside ja intellektuaalse omandi kasutamise konflikt. Töötaja ei või loata teise institutsiooni kasuks pruukida tööandja ressursse ega intellektuaalset omandit, mis on välja arendatud või omandatud töö käigus

II – Äri- ja üldiste huvide konflikt

- Huvide konflikt võib tekkida, kui töötajal (või temaga seotud isikutel või nende poolt kontrollitud ettevõttel) on huvid teises institutsioonis, mis näivad mõjutavat tööandja huvides tehtavat ravi- või teadustööd, administratiivset tegevust, õppetööd või ärilisi tehinguid.
- Töötajad peavad deklareerima kõik potentsiaalsed ja eksisteerivad olulised isiklikud ärihuvid, mis võivad viia huvide konfliktini. Seda tehakse kord aastas või 30 päeva jooksul peale asjaolude ilmnemist.
- *Consistent with CCUS's Corporate Compliance Program, Staff members must not directly or indirectly accept any compensation or benefit—in cash or in kind, regardless of amount or value—which in any way might tend to influence their judgments or actions for CCUS in a way that is detrimental to the best interests of CCUS. The receipt of any such compensation or benefit should not be considered permissible merely because it appears to be a customary or common business practice in certain industries.*

III – Huvide konflikt teadustöös

- Uurijal on oluline uuringu sponsoriga seotud finantshuvi, kui esineb üks või mitu järgmistest uurija (või temaga seotud isiku või nende poolt kontrollitava institutsiooni) finantshuvidest
  - Uuringuga mitte seotud tasud üle 5000 USD aastas (mis iganes moel)
  - Omandisuhe (aktsiad, optsioonid vms)
  - Autoritasud
  - Uuringu lepingus kirjeldamata tasud
  - Toimimine juhtorganis, olgu tasu eest või tasuta
- Eraldi deklareeritakse näiteks ka kõik sponsoreeritud reisikulud

IV- Institutsionaalne huvide konflikt teadustöös

- Organisatsioon saab patendi- või litsentsitasusid uuritavalt tootelt
- Institutsioonil on omandisuhted (equity) uurimistöös sponsoriga juhul, kui see ei ole börsiettevõtte
- Organisatsioonil on suurem kui 100.000 USD osalus börsiettevõttest sponsoriga
- Kõrgel ametniku (chief officer) omab olulisi finantshuve sponsori firmas

V - konsultatsiooni- ja muud teenused

Need teenused võivad olla kolme sorti:

- **Ei nõua avalikustamist** (deklareerimist) – erinevad õppetöö vormid, mis on sponsoreeritud riigiametite poolt, ülikoolides, õpetavates haiglates jms.
- **Nõuavad avalikustamist, kuid mitte eelnevat luba** – kuni 10.000 USD aastas ühelt tööandjalt, kes ei olnud eelmises punktis kirjeldatud.
- **Nõuavad eelnevat nõusolekut juriidiliselt osakonnalt** – kõik üle 10.000 aastas eelmise punkti juhtudest ning igasugune otsene või kaudne kompensatsioon finantsinvestorfirmadelt või nende vahendajatelt, nt
  - Farmaatsiafirma või finantsinvestori nõustamine arenevast tehnoloogiast
  - Töö farmaatsiafirma *advisory boardis*
  - Konverentsil esinemine, mille eest maksab farmakompanii või ka *medical education company*, keda kaudselt toetab tööstus

VI – Huvide konflikt kliinilises praktikas (1)

- Kingitused. Reeglina ei või tervishoiutöötajad vastu võtta kingitusi firmadelt ükskõik millises vormis ja väärtuses. Väärtusetu pudipadi (pastakad, märkmikud jms) ei ole keelatud, kuid siiski mittesoovitav. Erandiks on toit, kui see on seotud koolitusüritusega väljaspool haiglat, on tagasihoidlik ja harva ettetulev (ja ehk ka vastik 😊).
- Patsientidele suunatud infomaterjalid firmadelt on lubatud peale heakskiitu *professional staff physician*'i poolt, kes aga peab olema vaba igasugustest seostest antud firmaga.
- Finantshuvid tootja, tarnija vms firmas mis iganes moel, kui selle firma toodangut kasutatakse patsientide ravis.

VI – Huvide konflikt kliinilises praktikas (2)

- Patsiendi suunamine teise tervishoiuteenuse osutaja juurde. Huvide konflikt tekib juhul, kui suunaja (või temaga seotud isik) võib saada sellest tulu, olgu otse (kickback) või kaudselt (näiteks omanikutuluna). Selliste suunamiste puhul on nõutav eelnev nõusolek.
- Raviminäidiste jagamine patsientidele.
- *Ghostwriting*
- Ravimiuuringud – võrreldes tavatööga kõrged tasud, edaspidine kallutatus ravimite väljakirjutamisel.
- Ravijuhtnööride koostamine (kui koostaja on enne kenasti nuumatud mõne tootja poolt).
- Hinnastamisest tulenev risk teatud protseduuride/teenuste liigkasutusele
- Ravijärjekordadesse „vahele võtmine“

VII – Huvide konflikt koolituses

- Tootjate (ja tarnijatega) seotuse avalikustamine. Kõik, kes tegelevad õppetöoga, peavad avalikustama oma olulised nendega seotud finantshuvid. Tüüpiliselt tehakse seda ettekandes ära märkimisega.
- Sponsori korraldatud koolitustel osalemine. Koolitav ei tohi sponsorilt vastu võtta mingeid kingitusi ega muud tasu, samuti mitte lubama oma kulude katmist.
- Koolitusfondid sponsorilt. Toetus (grant) peab olema asutusele, mitte isikule. Isiku valik on täielikult asutuse otsustada.
- Õpetamine sponsoreeritud koolitustel. Seda võib teha, kui tegu on akrediteeritud jätkuõppe asutusega. Kui tegu on millegi muuga, siis rakendub rida spetsiifilisi nõudeid ettekandele ja ettekandjale.
- Õppematerjalid ja vahendid sponsoritelt.
- Õppematerjalide koostamine ja seos „tööstusega“.

Õpetus on see iva

Huvide spekter on väga lai. It's **not** all about money
(<https://www.youtube.com/watch?v=YcXMhwF4EtQ>)

Huvide konfliktid on vältimatud, aga neid saab juhtida

Esmatähtis on konflikti äratundmine

Huvide konflikti korruptiivseks teoks ülekasvamise profülaktika ainus viis on huvide avalikustamine. *Our policies require our staff physicians to regularly disclose and update interests that may pose a conflict.*